

for mental health, structural reform sector, which implies distinction between levels of mental health care with the definition of the functions of each level; expansion hospitalization forms of assistance for the gradual reduction of the potential hospital services, and the transition a multi-disciplinary model of mental health care, improving the methodology of psychiatric care with full use of psychosocial therapy and rehabilitation, but not limited to therapeutic options only drug treatment, expanding the role of patients and the public organizations of patients and their families in the process of reforming the system of mental health care.

The Reform of mental health on the principles of socially-oriented mental health services requires government support and an active participation of the whole of society, the legislative and executive authorities, establishing inter-sectional cooperation agencies of the Ministry of Health and other ministries and agencies, as well as rational and adequate funding.

Keywords: mental health, mental health care in Ukraine, strategy.

УДК 616.89-008.191-036.8

О. М. Зінченко
КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХІАТРИЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
Міністерство охорони здоров'я України

Ключові слова: психіатричні заклади охорони здоров'я України, укомплектованість медичними кадрами, кваліфікаційні категорії

Важливими факторами структурних перетворень в охороні психічного здоров'я є встановлення оптимальної чисельності та складу персоналу охорони здоров'я, визначення раціонального співвідношення різних категорій медичних працівників, рівня їх професійної підготовки тощо.

Мета роботи – проаналізувати кадрове забезпечення психіатричних закладів охорони здоров'я України та оцінити вікові та професійні характеристики фахівців, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги.

Результати дослідження та їх обговорення. За даними автоматизованої бази даних ДП «Реєстр медичних, фармацевтичних та науково-педагогічних працівників системи МОЗ України» станом на 01.07.2012 року в психіатричних закладах охорони здоров'я України виділено 3978,75 штатних посад лікарів-психіатрів та 405303,75 молодших спеціалістів з медичною освітою.

На цих посадах працювало 3159 лікарів-психіатрів та 386451 молодших спеціалістів з медичною освітою.

Якість надання медичної допомоги значною мірою залежить від рівня укомплектованості психіатричних закладів охорони здоров'я медичними кадрами. Укомплектованість штатних посад лікарями-психіатрами фізичними особами в цілому – 79%.

Показник укомплектованості за типами психіатричних закладів охорони здоров'я становив: психіатричні лікарні – 78%, психоневрологічні лікарні – 84%, психіатричні диспансери – 77%, психоневрологічні диспансери – 83%.

В адміністративних територіях України встановлено значні коливання показника укомплектованості лікарями-психіатрами (рис. 1). Найвищий рівень зафіксовано в психіатричних закладах охорони здоров'я західного регіону (Чернівецькій, Тернопільській та Львівській

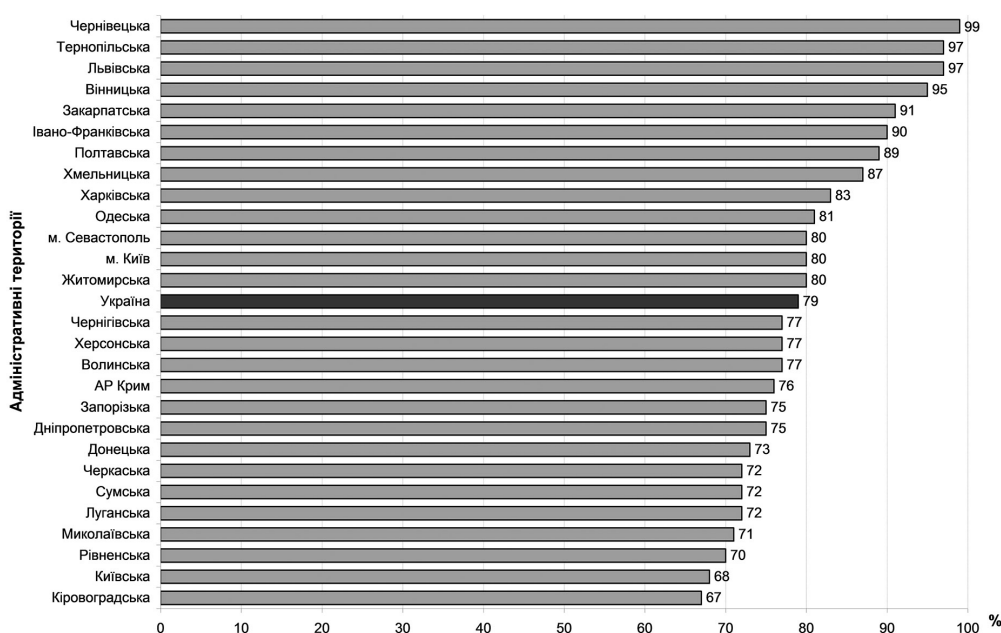

Рис. 1. Укомплектованість психіатричних закладів охорони здоров'я лікарями-психіатрами за адміністративними територіями (%) (за даними автоматизованої бази даних ДП «Реєстр медичних, фармацевтичних та науково-педагогічних працівників системи МОЗ України» станом на 01.07.2012 року)

областях). Найнижчий констатовано в психіатричних закладах охорони здоров'я Рівненської, Київської та Кіровоградської областей.

Що стосується укомплектованості штатних посад молодших спеціалістів з медичною освітою фізичними особами, то ситуація в цілому по Україні виявилася дещо кращою. Зокрема, показник укомплектованості молодших спеціалістів з медичною освітою – 95%.

При цьому укомплектованість у психіатричних закладах охорони здоров'я становила: в психіатричних

лікарнях – 93%, психоневрологічних лікарнях – 94%, психіатричних диспансерах – 90%, психоневрологічних диспансерах – 89%.

Детальний аналіз укомплектованості молодшими спеціалістами з медичною освітою показав найбільший дефіцит фахівців у м. Севастополі та м. Києві (рис. 2).

Дослідження кваліфікаційних категорій лікарів-психіатрів психіатричних закладів охорони здоров'я України показало, що більше половини лікарів-спеціалістів мають першу та вищу категорії (відповідно 753 (32%)

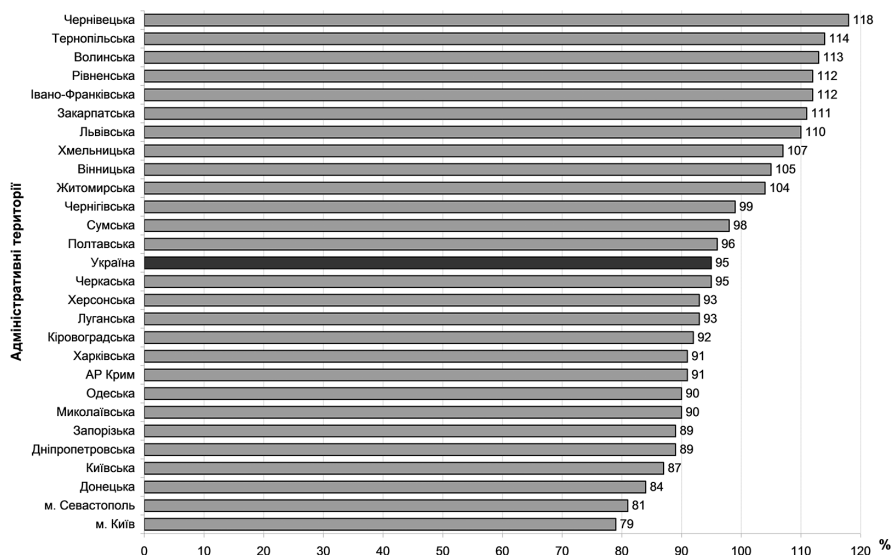

Рис. 2. Укомплектованість психіатричних закладів охорони здоров'я молодшими спеціалістами з медичною освітою за адміністративними територіями (%) (за даними автоматизованої бази даних ДП «Реєстр медичних, фармацевтичних та науково-педагогічних працівників системи МОЗ України» станом на 01.07.2012 року)

та 1188 (51%) лікарів), що свідчить про досить високий рівень компетентності спеціалістів. Лише 404 (17%) лікарів мають другу категорію та 612 (19%) – не атестовані. Найбільшу питому вагу лікарів-психіатрів з вищою та першою категоріями зафіксовано у психіатричних закладах охорони здоров'я Волинської (93%), Львівської

(89%), Миколаївської (88%), а найменшу – у Запорізькій (74%), Чернівецькій (71%) областях та м. Києві (67%) (рис. 3).

59% молодших спеціалістів з медичною освітою мають вищу кваліфікаційну категорію, 24% – першу. Найбільшу питому вагу молодших спеціалістів з медичною

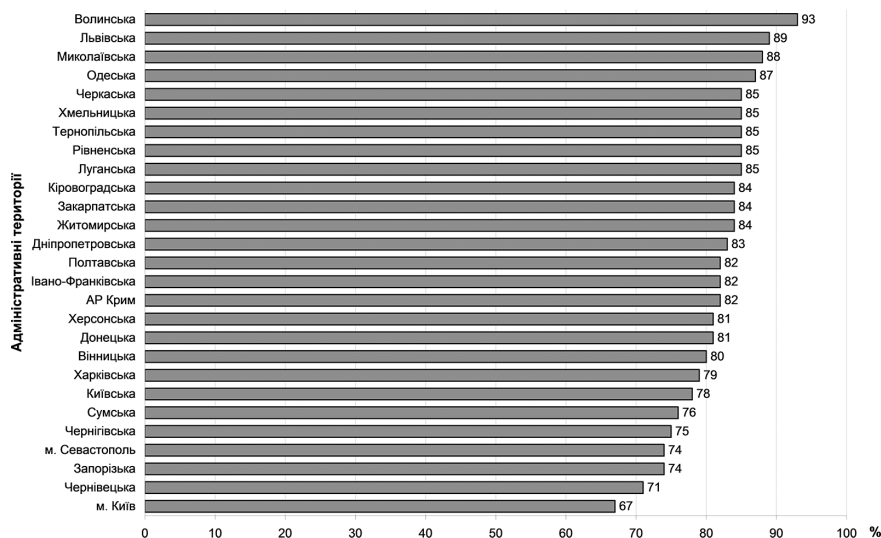

Рис. 3. Питому вагу лікарів-психіатрів з першою та вищою кваліфікаційними категоріями психіатричних закладів охорони здоров'я за адміністративними територіями (%) (за даними автоматизованої бази даних ДП «Реєстр медичних, фармацевтичних та науково-педагогічних працівників системи МОЗ України» станом на 01.07.2012 року)

освітою з вищою та першою категоріями зафіксовано у психіатричних закладах охорони здоров'я Львівської, Вінницької та Рівненської областей (рис. 4).

В останні роки збільшується кількість осіб пенсійного віку як серед лікарів-психіатрів, так і серед молодших

спеціалістів з медичною освітою. Відсоток осіб пенсійного віку серед лікарів-психіатрів становив – 31%. Найбільший відсоток лікарів-психіатрів пенсійного віку зареєстровано в Хмельницькій (49%), Волинській (45%) та Черкаській (44%) областях (табл. 1).

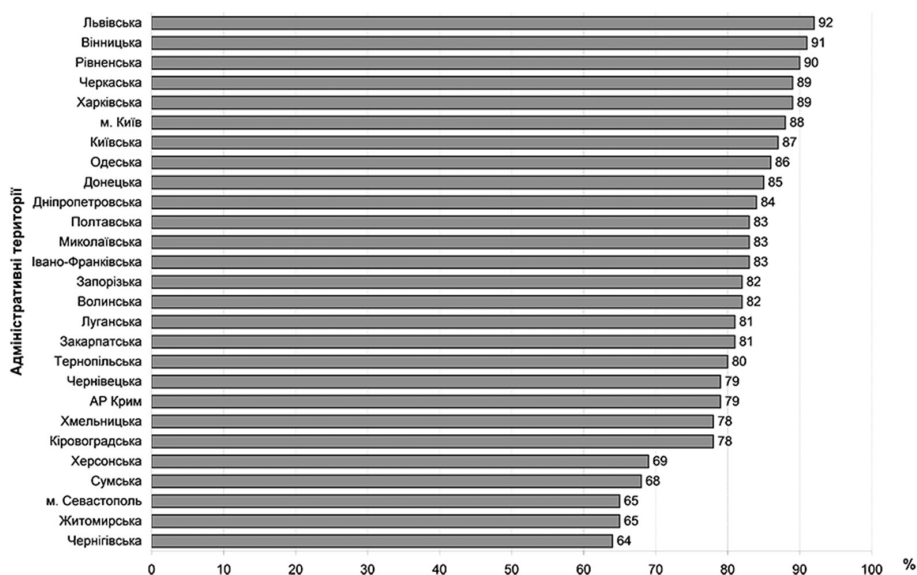

Рис. 4. Питова вага молодших спеціалістів з медичною освітою з першою та вищою кваліфікаційними категоріями психіатричних закладів охорони здоров'я за адміністративними територіями (%) (за даними автоматизованої бази даних ДП «Реєстр медичних, фармацевтичних та науково-педагогічних працівників системи МОЗ України» станом на 01.07.2012 року)

Таблиця 1

Кількість працюючих пенсіонерів лікарів-психіатрів психіатричних закладів охорони здоров'я (станом на 01.07.2012)

Назва	фізичних осіб (чол. + жін.)	передпенс. вік		пенсіонери							
		чол. 55-59 жін. 51-55		всього пенсіонерів		у т. ч.					
		абс.	% (гр4/гр3 *100)			чол. 60-64 жін. 55-59		чол. 65-69 жін. 60-64		чол. 70 і більше жін. 65 і більше	
				абс.	% (гр6/гр3 *100)	абс.	% (гр8/гр6 *100)	абс.	% (гр10/гр6 *100)	абс.	% (гр12/гр6 *100)
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
АР Крим	144	12	8	52	36	16	31	11	21	25	48
Вінницька	130	12	9	23	18	6	26	13	57	4	17
Волинська	60	6	10	27	45	16	59	2	7	9	33
Дніпропетровська	230	31	13	65	28	27	42	15	23	23	35
Донецька	345	35	10	119	34	25	21	25	21	69	58
Житомирська	79	14	18	28	35	9	32	7	25	12	43
Закарпатська	62	10	16	20	32	10	50	3	15	7	35
Запорізька	131	11	8	36	27	9	25	8	22	19	53
Івано-Франківська	88	18	20	31	35	10	32	10	32	11	35
Київська	86	10	12	36	42	8	22	10	28	18	50
Кіровоградська	59	12	20	18	31	8	44	6	33	4	22
Луганська	169	11	7	60	36	17	28	25	42	18	30
Львівська	209	14	7	62	30	25	40	12	19	25	40
Миколаївська	55	6	11	23	42	7	30	2	9	14	61
Одеська	169	26	15	44	26	15	34	8	18	21	48

Продовження табл. 1

Назва	фізичних осіб	передпенс. вік		пенсіонери							
		чол. 55-59 жін. 51-55		всього пенсіонерів		у т. ч.					
	(чол. + жін.)					чол. 60-64 жін. 55-59		чол. 65-69 жін. 60-64		чол. 70 і більше жін. 65 і більше	
		абс.	% (гр4/гр3 *100)	абс.	% (гр6/гр3 *100)	абс.	% (гр8/гр6 *100)	абс.	% (гр10/гр6 *100)	абс.	% (гр12/гр6 *100)
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Полтавська	98	12	12	17	17	10	59	3	18	4	24
Рівненська	50	9	18	12	24	4	33			8	67
Сумська	78	6	8	16	21	5	31	4	25	7	44
Тернопільська	76	15	20	23	30	10	43	7	30	6	26
Харківська	198	22	11	50	25	18	36	11	22	21	42
Херсонська	63	6	10	22	35	11	50	4	18	7	32
Хмельницька	78	7	9	38	49	14	37	13	34	11	29
Черкаська	72	9	13	32	44	10	31	9	28	13	41
Чернівецька	58	10	17	23	40	5	22	10	43	8	35
Чернігівська	73	8	11	21	29	5	24	6	29	10	48
м. Київ	264	25	9	73	28	21	29	13	18	39	53
м. Севастополь	35	2	6	15	43	7	47	3	20	5	33
Всього	3159	359	11	986	31	328	33	240	24	418	42

Кількість осіб пенсійного віку молодшого медичного персоналу з медичною освітою становила 56533 або 15% (табл. 2). Найбільший відсоток молодшого медичного персоналу з медичною освітою пенсійного віку зареєстровано в м. Севастополі (26%), м. Києві (20%) та Донецькій області (20%).

Виявлені тенденції в кадровому забезпеченні необхідно враховувати при розробці заходів з оптимізації розміщення і використання трудового потенціалу галузі.

Таблиця 2

Кількість працюючих пенсіонерів молодшого медичного персоналу з медичною освітою психіатричних закладів охорони здоров'я (станом на 01.07.2012 року)

Назва	фізичних осіб	передпенсійний вік чол. 55-59 жін. 51-55		всього пенсіонерів	
	(чол. + жін.)				
		абс.	% (гр4/гр3 *100)	абс.	% (гр6/гр3 *100)
1	3	4	5	6	7
АР Крим	15679	1238	8	2862	18
Вінницька	15467	704	5	1668	11
Волинська	10263	555	5	1389	14
Дніпропетровська	24379	1693	7	3988	16
Донецька	35103	2487	7	7185	20
Житомирська	12943	624	5	1383	11
Закарпатська	10289	492	5	923	9
Запорізька	14792	945	6	2255	15
Івано-Франківська	13855	810	6	1552	11
Київська	13465	995	7	2180	16
Кіровоградська	9114	546	6	1142	13
Луганська	19050	1246	7	2537	13
Львівська	23687	1205	5	4138	17

Продовження табл. 2

Назва	фізичних осіб	передпенсійний вік чол. 55-59 жін. 51-55		всього пенсіонерів	
	(чол. + жін.)	абс.	% (гр4/гр3 *100)	абс.	% (гр6/гр3 *100)
1	3	4	5	6	7
Миколаївська	8413	542	6	1455	17
Одеська	17177	1232	7	3029	18
Полтавська	13318	676	5	1527	11
Рівненська	11768	583	5	1101	9
Сумська	10991	469	4	912	8
Тернопільська	11208	621	6	1345	12
Харківська	20902	1365	7	3264	16
Херсонська	8909	569	6	1067	12
Хмельницька	12018	643	5	1450	12
Черкаська	11763	630	5	1598	14
Чернівецька	8794	391	4	756	9
Чернігівська	11125	597	5	1339	12
м. Київ	18965	1444	8	3699	20
м. Севастополь	3014	231	8	789	26
Всього	386451	23533	6	56533	15

КАДРОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПСИХИАТРИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ

Е. Н. Зинченко

В статье проанализировано кадровое обеспечение психиатрической службы Украины медицинским персоналом. Оценена укомплектованность психиатрических учреждений медицинским персоналом, исследовано распределение врачей-психиатров и младшего медицинского персонала с медицинским образованием по возрасту и квалификационным категориям.

Ключевые слова: психиатрические учреждения здравоохранения Украины, укомплектованность медицинскими кадрами, квалификационные категории

STAFFING PSYCHIATRIC SERVICE OF UKRAINE

E. ZINCHENKO

The article analyzes the staffing of psychiatric services in Ukraine by medical personnel. Estimated filling Psychiatry medical staff examined the distribution of psychiatrists and nurses with medical education by age and qualification.

Keywords: mental health institutions of Ukraine, medical staff filling, qualification category